

**ROZPORZĄDZENIE
RADY MINISTRÓW**

z dnia 18 czerwca 1968 r.

w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy stosowaniu promieniowania jonizującego.

(Dz. U. z dnia 22 czerwca 1968 r.)

Na podstawie art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 30 marca 1965 r. o bezpieczeństwie i higienie pracy (Dz. U. Nr 13, poz. 91) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1.

Przepisy ogólne.

§ 1. Przepisy rozporządzenia dotyczą wszelkich prac przy stosowaniu promieniowania jonizującego, z wyjątkiem prac przy źródłach wysyłających promieniowanie ultrafioletowe.

§ 2. 1. Zakład pracy zobowiązany jest zorganizować kontrolę dozymetryczną w zakresie dostosowanym do rodzaju pracy narażającej na działanie promieniowania jonizującego.

2. Kontrola dozymetryczna obejmuje, w zależności od potrzeb, kontrolę narażenia indywidualnego lub kontrolę środowiska albo obie te formy kontroli łącznie.

3. Zakład pracy jest obowiązany do ewidencjonowania otrzymanych przez pracowników dawek napromienienia oraz aktywności wchłoniętych przez organizm substancji promieniotwórczych według zasad ustalonych przez Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej oraz Pełnomocnika Rządu do Spraw Wykorzystania Energii Jądrowej.

§ 3. 1. Zakład pracy stosując promieniowanie jonizujące powinien zapewnić pracownikom środki ochrony osobistej, a także aparaturę dozymetryczną i wyposażenie służące do ochrony środowiska pracy odpowiednio do rodzaju i zakresu wykonywanych prac.

2. Wykaz środków ochrony osobistej oraz aparatury i wyposażenia, o których mowa w ust. 1, ustali Pełnomocnik Rządu do Spraw Wykorzystania Energii Jądrowej w porozumieniu z Ministrem Zdrowia i Opieki Społecznej.

3. Aparatura dozymetryczna podlega sprawdzaniu na zasadach i w trybie ustalonych w odrębnych przepisach.

§ 4. 1. Kierownik zakładu pracy obowiązany jest zapewnić pracownikowi przed dopuszczeniem go do pracy przy stosowaniu promieniowania jonizującego przeszkolenie w zakresie bezpiecznego wykonywania tej pracy.

2. Pracownik może być dopuszczony do pracy dopiero po sprawdzeniu, że posiada znajomość zasad właściwego postępowania ze stosowanymi przez niego źródłami promieniowania jonizującego.

§ 5. Kandydaci do pracy oraz pracownicy zatrudnieni przy stosowaniu promieniowania jonizującego podlegają badaniom lekarskim określonym w odrębnych przepisach.

§ 6. Kobiety w okresie karmienia piersią nie mogą być zatrudnione przy pracy z otwartymi źródłami promieniowania jonizującego.

Rozdział 2.

Największe dopuszczalne dawki promieniowania jonizującego.

§ 7. Największe dopuszczalne dawki promieniowania jonizującego obejmują sumę napromienienia pochodzącego z zewnątrz i z wewnątrz organizmu, które pracownik może otrzymać w wyniku narażenia zawodowego.

§ 8. 1. Pracownik może być narażony na napromienienie wyjątkowe jedynie w wypadkach bezwzględnej konieczności, z tym że nie wolno narażać na to napromienienie kobiet w wieku rozrodczym.

---

2. Pracownikom narażonym na napromienienie wyjątkowe należy zapewnić takie warunki pracy i środki ochrony osobistej, aby otrzymana dawka była jak najmniejsza. Pracowników tych należy w miarę możliwości zaopatrzyć w odpowiedni przyrząd dozymetrycznej kontroli narażenia indywidualnego.

§ 9. Jeżeli zachodzi potrzeba ratowania życia ludzkiego, pracownik może być narażony - za jego zgodą wyrażoną po uprzednim poinformowaniu go o ryzyku z tym związanym - na napromienienie wyjątkowe, dla którego nie ustala się górnej granicy dawki.

§ 10. 1. Dawkę otrzymaną w wyniku narażenia zawodowego należy dodawać do dawki dotychczas zakumulowanej przez pracownika.

2. Jeżeli w wyniku dodania otrzymanej dawki do dawki dotychczas zakumulowanej powstanie nadwyżka, przekraczająca największą dopuszczalną dawkę zakumulowaną ustaloną dla danego pracownika, nie większa jednak niż 12 remów, nadwyżka ta powinna być wyrównana w okresie nie przekraczającym 5 lat; jeżeli nadwyżka wynosi więcej niż 12 remów, a nie więcej niż 25 remów, powinna być wyrównana w okresie nie przekraczającym 10 lat; jeżeli nadwyżka przekracza 25 remów, pracownik powinien być bezzwłocznie skierowany do zakładu służby zdrowia określonego przez Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej.

3. Jeżeli pracownik otrzyma w krótkim czasie dawkę przekraczającą 25 remów, powinien być bezzwłocznie skierowany do zakładu służby zdrowia, o którym mowa w ust. 2.

4. Jeżeli całkowita aktywność wchłoniętych przez organizm pracownika substancji promieniotwórczych przekroczy wartość dopuszczalną do wchłonięcia w okresie 2 lat w warunkach normalnej pracy, pracownik powinien być bezzwłocznie skierowany do właściwego zakładu służby zdrowia, o którym mowa w ust. 2.

Rozdział 3.

Pracownie stosujące promieniowanie jonizujące.

§ 11. Pracownie stosujące promieniowanie jonizujące powinny posiadać urządzenia zabezpieczające tego rodzaju, aby tygodniowa dawka promieniowania dla pracowników nie przekraczała dawek ustalonych w przepisach wydanych na podstawie § 29.

§ 12. 1. W każdej pracowni stosującej promieniowanie jonizujące powinna być wyznaczona odpowiednio przeszkolona osoba odpowiedzialna za stan ochrony przed promieniowaniem.

2. Zakres oraz zasady szkolenia osób wymienionych w ust. 1, a także ramowy zakres ich zadań, określają Minister Zdrowia i Opieki Społecznej oraz Pełnomocnik Rządu do Spraw Wykorzystania Energii Jądrowej.

§ 13. 1. Pracownie izotopowe stosując otwarte źródła promieniowania, w zależności od grupy radiotoksyczności i aktywności stosowanych w nich izotopów promieniotwórczych, dzieli się na trzy klasy.

2. Grupy radiotoksyczności izotopów oraz zasady zaliczania pracowni do właściwej klasy określają przepisy, o których mowa w § 29.

§ 14. System wentylacji w budynkach, w których znajdują się pracownie izotopowe klasy I i II, powinien zapewniać przepływ powietrza w kierunku pomieszczeń, w których istnieje większe prawdopodobieństwo powstawania skażeń.

§ 15. Pracownie izotopowe klasy I i II w zależności od rodzaju prowadzonych prac i aktywności stosowanych izotopów promieniotwórczych powinny być wyposażone we właściwe urządzenia zapewniające izolację od otoczenia stanowisk pracy z substancjami promieniotwórczymi.

§ 16. 1. Odpady promieniotwórcze, powstające przy pracy z substancjami promieniotwórczymi, podlegają kontroli dozymetrycznej.

2. Pełnomocnik Rządu do Spraw Wykorzystania Energii Jądrowej w porozumieniu z Ministrem Zdrowia i Opieki Społecznej określa zasady i tryb postępowania z odpadami promieniotwórczymi.

---

§ 17. Zakład pracy obowiązany jest w pracowni izotopowej:

- 1) zorganizować właściwą konserwację wszelkich urządzeń zawierających substancje promieniotwórcze,
- 2) zapewnić okresowe sprawdzanie szczelności zamkniętych źródeł promieniowania według wytycznych ustalonych przez Pełnomocnika Rządu do Spraw Wykorzystania Energii Jądrowej w porozumieniu z Ministrem Zdrowia i Opieki Społecznej,
- 3) zapewnić bezpieczne warunki przechowywania substancji promieniotwórczych, a w szczególności uniemożliwić dostęp do tych substancji osobom nieuprawnionym.

§ 18. Miejsce stosowania i przechowywania substancji promieniotwórczych oraz pojemniki, urządzenia i aparaty zawierające te substancje powinny być oznaczone znakiem ostrzegawczym zgodnie z obowiązującymi przepisami.

§ 19. W pracowniach izotopowych należy prowadzić stałą ewidencję źródeł promieniowania według zasad określonych przez Pełnomocnika Rządu do Spraw Wykorzystania Energii Jądrowej w porozumieniu z Ministrem Zdrowia i Opieki Społecznej.

§ 20. 1. Pracownie rentgenowskie wyposażone w aparaty z oddzielnym stolikiem rozdzielczym lub z urządzeniem do zdalnego sterowania powinny posiadać wydzieloną nastawnię.

2. Pracownie rentgenowskie terapeutyczne i diagnostyczne powinny posiadać urządzenia umożliwiające obserwowanie chorego w czasie poddawania go napromienieniu oraz umożliwiające łączność sygnalizacyjną pomiędzy nastawnią a pracownią.

3. Przy stosowaniu aparatów rentgenowskich do zdjęć zębowych i aparatów rentgenowskich przenośnych nastawnię może zastąpić parawan ochronny.

§ 21. 1. Pracownie rentgenodiagnostyczne wyposażone w aparaturę służącą do wykonywania prześwietleń oraz pracownie rentgenowskie terapeutyczne i przemysłowe z aparatami zainstalowanymi na stałe powinny być wyposażone w automatyczną sygnalizację świetlną wskazującą włączenie wysokiego napięcia na lampę rentgenowską. Sygnalizację instaluje się przy wejściach do pracowni.

2. Drzwi do pracowni, z wyjątkiem pracowni rentgenodiagnostycznych, powinny posiadać urządzenie powodujące wyłączenie wysokiego napięcia w momencie otwarcia drzwi. Drzwi powinny być zainstalowane w sposób umożliwiający ich otwieranie od wewnątrz i zewnątrz.

3. W pracowniach innych niż określone w ust. 1 powinna istnieć możliwość włączenia sygnalizacji świetlnej w czasie pracy aparatu.

§ 22. Aparaty rentgenowskie diagnostyczne powinny być tak zainstalowane, aby przy prześwietleniach oś wiązki promieniowania pierwotnego wychodzącego z kołpaka była oddalona od najbliższej ściany co najmniej o 1,50 m.

§ 23. 1. Lampy rentgenowskie mogą być używane jedynie w kołpakach, głowicach lub innych urządzeniach zabezpieczających przed promieniowaniem rozproszonym lub innym promieniowaniem nieużytecznym.

2. Urządzenia określone w ust. 1 powinny tak zabezpieczać przed promieniowaniem nieużytecznym, aby przy znamionowej wartości wysokiego napięcia na lampie i przy prądzie przewidzianym dla obciążenia ciągłego (prześwietlenia, terapia, defektoskopia) oraz przy całkowicie zasłoniętym okienku moc dawki promieniowania nie przekraczała wartości ustalonych w przepisach wydanych na podstawie § 29.

§ 24. Minister Zdrowia i Opieki Społecznej w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych określi szczegółowe warunki, jakim mają odpowiadać pracownie rentgenowskie, oraz zasady pracy z aparatami rentgenowskimi.

Rozdział 4.

Przepisy końcowe.

§ 25. 1. Na prowadzenie pracowni, w której mają być stosowane źródła promieniowania jonizującego, wymagane jest zezwolenie.

2. Zezwolenie wydaje:

- 1) dla pracowni izotopowych zaliczanych do klasy I - Główny Inspektor Sanitarny w porozumieniu z Pełnomocnikiem Rządu do Spraw Wykorzystania Energii Jądrowej,
- 2) dla pracowni izotopowych zaliczanych do klasy II lub III bądź użytkujących zamknięte źródła promieniowania oraz dla pracowni rentgenowskich - wojewódzki inspektor sanitarny (inspektor sanitarny dla miasta wyłączonego z województwa).

§ 26. 1. Przepisu § 25 nie stosuje się do pracowni, które posiadają źródła promieniowania jedynie w postaci izotopowej aparatury kontrolno-pomiarowej, nie wymagającej w czasie eksploatacji obsługi ludzkiej.

2. O posiadaniu takiego urządzenia pracownia obowiązana jest zawiadomić wojewódzkiego inspektora sanitarnego (inspektora sanitarnego dla miasta wyłączonego z województwa).

§ 27. Pełnomocnik Rządu do Spraw Wykorzystania Energii Jądrowej w porozumieniu z Ministrem Zdrowia i Opieki Społecznej ustala zasady stosowania substancji promieniotwórczych.

§ 28. Przepisów §§ 2, 3, 6, 11-19 oraz 25-27 nie stosuje się przy pracach z substancjami promieniotwórczymi, których aktywność sumaryczna nie przekracza wartości określonych w przepisach wydanych na podstawie § 29.

§ 29. Minister Zdrowia i Opieki Społecznej oraz Pełnomocnik Rządu do Spraw Wykorzystania Energii Jądrowej w porozumieniu z Centralną Radą Związków określają największe dopuszczalne dawki promieniowania jonizującego oraz inne wskaźniki z zakresu ochrony przed promieniowaniem.

§ 30. Ministrowie Obrony Narodowej i Spraw Wewnętrznych, każdy w swoim zakresie działania, określają zakres i sposób stosowania przepisów rozporządzenia w jednostkach, instytucjach i zakładach wojskowych, a Minister Spraw Wewnętrznych ponadto w stosunku do funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej i członków Korpusu Technicznego Pożarnictwa.

§ 31. Traci moc rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 maja 1957 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy stosowaniu promieniowania jonizującego (Dz. U. Nr 34, poz. 148), z wyjątkiem § 18.

§ 32. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.